Di ÖDESVALET I USA

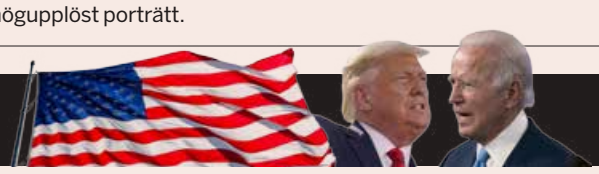

Eliten av tyckare i medierna har grovt underskattat den underliggande folkliga reaktionen mot demokraternas vänstervridning. Allt tyder på att Donald Trump hade omvalts som president, stödd av en stark ekonomi, om inte coronaviruset slagit till, skriver **Hans Bergström**, tidigare chefredaktör på DN.

Överraskande bakslag hindrar vänstergir i USA

Joe Biden vann, och hans parti förlorade. Det senare kan bli Bidens välsignelse som president.

Bidens vinst i presidentvalet var överraskande knapp i förhållande till de förväntningar om storseger som byggts upp av opinionsmätningarna. Likväl blir Joe Biden president när allt är räknat och draget genom domstolar. Även den som valts med smal marginal bär presidentskapets makt och myndighet, som innehavare av världens tyngsta och mest prestigefyllda politiska position. Det gällde för George W. Bush och kommer att gälla för Joe Biden.

För Demokraterna som parti innebär valutgången däremot ett svårt bakslag. Man trodde på en våg av framgång i detta val, ”a blue wave”. I stället tyder det mesta på att Mitch McConnell kvarstår som majoritetsledare i Senaten. Republikanska senatorer som i opinionsmätningarna låg under med 5–10 procentenheter vann övertygande, som Susan Collins i Maine och Joni Ernst i Iowa. Förlusterna togs i Arizona och Colorado, i ”McCain-country”, där Trump inte är populär. Dock avgörs maktbalansen först den 5 januari, med en andra omgång av två senatsval för Georgia.

I Representanthuset skedde en "swing" på omkring 20 mandat i republikansk riktning, i stället för den av alla förväntade ökningen av underlaget för Nancy Pelosis demokrater. Det var framför allt en framgång för kvinnliga republikanska kandidater, som breddar partiets karaktär. Utgången bäddar för att republikanerna ska kunna ta över majoriteten om två år.

Samma tendens finns i delstaterna. Republikanerna behöll sin kontroll över legislaturen i delstat efter delstat, och stärkte den kraftigt i Florida. ”It’s rightly been called a rout” (”det kan med rätta beskrivas som ett totalt nederlag”), suckar ledaren i den starkt demokratiska lokaltidningen för södra Florida, Sun Sentinel. Årets val i delstaterna hade särskild vikt eftersom 2020 års folkräkning föranleder ny dragning av valdistrikten, ofta med kontroll av det parti som har makten.

Vad beror utgången på, och vad får den för konsekvenser?

Eliten av tyckare i medierna har grovt underskattat den underliggande folkliga reaktionen mot demokraternas vänstervridning.

Tv-bilderna de senaste månaderna av gatuvåld, plundring och bilbränder i stad efter stad har skapat en oro för vart landet är på väg, och den har fått politisk koppling genom att även Joe Biden och Kamala Harris lierat sig med krav på nedskärning av polisen. Kvinnorösten, som Trump haft svårt att nå, övergick delvis till fenomenet ”security moms”. Den överväldigande delen av även den svarta befolkningen vill ha ökad närvaro av polis för att säkra sin trygghet, inte minskad.

Här i södra Florida har familjer med bakgrund som flyktingar från Kuba, Venezuela och Nicaragua uppfattat hot om en utveckling mot socialism, som de känt alltför väl. De gick i Miami-Dade i en stor våg över till att rösta republikanskt.

Trumps energiska kampanj och framryckning i slutskedet ökar risken för att ”trumpismen” förs vidare och Donald Trump därmed blir mer än en absurd parantes. Det protektionistiska temat om ”America first” och den allmänna populismen har bidragit till att republikanerna nu är mer av partiet för de lågutbildade. Här i Florida fick Trump 82 procent av rösterna i Union County, det av 67 counties med allra lägst medelinkomst i hela delstaten. Det var inte unikt, utan del av ett mönster.

Trump ökade också sitt stöd kraftigt bland yngre svarta män. Hans budskap om att göra den amerikanska drömmen tillgänglig för alla som anstränger sig har matchats av kraftigt ökade anslag till traditionellt svarta colleges, fängelsereform och ”the platina plan” för investeringar i svarta områden och stöd till afro-amerikaners företagande. Låg arbetslöshet och höjda minimilöner har haft särskild betydelse för den svarta befolkningen. Budskapet om egenkraft i stället för bidragstagande möter anklang.

Allt tyder på att Donald Trump hade omvalts som president, stödd av en stark ekonomi, om inte coronaviruset slagit till. Hans administration gjorde många goda insatser i bekämpningen av pandemin, kanske särskilt initiativet till en med miljardbelopp stödd tävlan mellan läkemedelsbolag att utveckla ett vaccin i rekordfart. Anledningen till att covid-19 blev negativ för presidenten är inte hanteringen i sig utan vad pandemin visade om Trumps karaktär: hans narcissism, hans benägenhet för falsk marknadsföring, hans fundamentala brist på civilitet.

Vilken slutsats drar Demokraterna av valförlusten? De borde förstå att USA inte är redo att gå i socialistisk riktning och att partiet inte kan stödja en politik som leder till växande brottslighet. Mest troligt blir dock slutsatsen den omvända, att Biden var en för mjäkig kandidat och att det hade gått bättre med en brandfackla á la Bernie Sanders. Alltså: mer och hårdare vänsterkurs!

Den vänsterextrema nya rockstjärnan AOC, Alexandra Ocasio-Cortez, planerar utmana Chuck Schumer om senatsplatsen för New York 2022. En som tar notis är Schumer, demokraternas ledare i senaten. Han kommer att markera sin vänsterposition.

Joe Biden försvor sig till en vänsterpakt med Bernie Sanders, för att kunna gå till val med ett enat parti bakom sig. Det var en av läxorna från Hillary Clintons nederlag 2016. Sanders hade rätt när han sa att detta var det mest radikala program som någon demokratisk presidentkandidat anslutit sig till.

Skattepolitiken är anmärkningsvärd till sin socialistiska riktning, förstärkt av klasskampsretorik om ”de rika” och total oförståelse för ekonomiska drivkrafter i en marknadsekonomi. Samma gäller attackerna på allt vad skolval heter, även i form av de ”charter schools” som framför allt ger livschanser till svarta barn.

Med demokratisk majoritet i både representanthuset och senaten, hade Biden fått svårt att stå emot vänsterns krav på att pakten med Sanders snabbt ska infrias. Med bevarad republikansk majoritet i senaten, om än knapp, får Biden i stället möjlighet att uppträda som den centerpolitiker han har varit genom sin tidigare karriär. Han kan förespråka rimliga kompromisser och välja andra reformplaner – som stora infrastruktursatsningar – i stället för de mest utmanande.

Detta är vad Biden är bäst på som politiker. Och en stor del av nationen längtar efter ett mått av normalitet och försoning efter Trump. I bästa fall skulle Biden, ungefär som Gerald Ford efter Nixon, kunna ge en politiskt utmattad nation lite andhämtning, för en övergångsperiod. Han är knappast uppe för återval 2024, då 82 år gammal.

DEMOKRATERNA. Joe Biden försvor sig till en vänsterpakt med Bernie Sanders, för att kunna gå till val med ett enat parti bakom sig. FOTO: CAROLYN KASTER

”Här i södra Florida har familjer med bakgrund som flyktingar från Kuba, Venezuela och Nicaragua uppfattat hot om en utveckling mot socialism, som de känt alltför väl.”

HANS BERGSTRÖM
docent i statsvetenskap, tidigare chefredaktör DN, boende i Florida